

Rendőrhatósági ellenőrzés

Majorné Hegyes Anikó

Általános szabályok

Az előző fejezetben részletezett, az igazolványok, engedélyek és hatósági bizonyítványok kiadását magában foglaló szakmai feladaton túl további kötelezettséggént jelentkezik a rendőrség oldalán a törvény hatálya alá tartozó tevékenységek hatósági ellenőrzése, ami *az alábbi feladatokat foglalja magában:*

- hatósági ellenőrzés tervezése és végrehajtása;
- jogsértés, illetve a feltételek megszűnése esetén:
 - hatósági igazolvány korlátozása,
 - működési engedély korlátozása,
 - tevékenység megtiltása, hatósági bizonyítvány visszavonása,
 - felügyeleti, illetve eljárási bírság kiszabása,
 - büntető feljelentés;
- az ellenőrzés tényének közhiteles nyilvántartásban való rögzítése.

A hatósági ellenőrzés eljárásjogi alapjait az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) határozza meg egy teljesen különálló fejezetben. Az Ákr. értelmében az ellenőrzés önálló közigazgatási tevékenységfajta. Elkülönült, hatósági cselekménysor, amely nem számít hatósági ügynek, azonban jogsértés megállapítása esetén egy másik hatósági eljárás követi. Jogsértés hiányában pedig ennek megállapításával zárul.

A magánbiztonsági szakterületet érintően az ellenőrzés hivatalból indul meg, tekintettel arra, hogy a rendőrség az ügyfeleknél folyamatosan lát el ellenőrzési feladatokat. Ennek megfelelően a hatóság az ellenőrzést az Ákr. VII. fejezetében meghatározott hivatalbóli eljárás szabályai szerint folytatja le, amiről az ügyfél előzetes értesítése nem szükséges.¹

¹ 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról 100–102. §.

Ellenőrzési terv

Az ellenőrzés végrehajtására a rendőrség tervet készít, amely tartalmazza az ellenőrzés tárgyát, az ellenőrzési időszakot, az ellenőrzések ütemezését, eszközét, esetleg a hatóság vezetője által meghatározott egyéb adatokat. A hatóság az ellenőrzési tervben foglalt, valamint a tervben nem szereplő, de az ellenőrzési időszakban lefolytatott hatósági ellenőrzések végrehajtásáról évente értékelő jelentést készít,² amely tartalmazza legalább az ellenőrzések számát, a végrehajtást akadályozó körülményeket, az alkalmazott szankciókat, az ellenőrzések tapasztalatait, az azok nyomán tett intézkedéseket és egyéb statisztikai adatokat.

Az ellenőrzés eszközei

- Az adatszolgáltatás, iratbemutató és egyéb tájékoztatás kérésével megvalósuló ellenőrzés,
- a helyszíni ellenőrzés.

A tevékenységek vizsgálatára az SzVMt. 8. § (5)–(7) bekezdése ad felhatalmazást, amit a rendőrség az igazolvány/működési engedély/hatósági bizonyítvány hatályossága alatt *évente lefolytat*.

A fenti rendelkezések értelmében a tevékenység ellenőrzésének végrehajtása során a tevékenység gyakorlásának jogszerűségét, a felelősségbiztosítási szerződés meglétét, a rendőrség által nyilvántartott adatok valóságát, a rendőrség által hitelesített naplóba bejegyzett adatokat és az engedélyezés vagy a tevékenység végzésének feltételeiben beállott változásokat ellenőrzi a hatóság.

Főszabály szerinti³ a rendőrség

- *igazgatásrendészeti szolgálati ága* tulajdonképpen egy általános jellegű, *adminisztratív hatósági ellenőrzést folytat*;
- *a büntügyi szolgálati ág a magánnyomozói tevékenység helyszíni ellenőrzését*; míg

² 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységre vonatkozó jogszabályokból a Rendőrségre háruló feladatok végrehajtására 39–42. pontjai alapján.

³ 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás 11. pont alapján.

- *a rendészeti (közrendvédelmi) szolgálati ág a – közterületen és nyilvános helyen történő – személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végzők helyszíni ellenőrzését hajtja végre.*

A tevékenység ellenőrzése alapvetően annak a rendőrkapitányságnak a feladatkörébe tartozik, amely az engedélyt/igazolványt kiadta, illetve amelynek illetékességebe az adott vállalkozás/természetes személy tartozik. Amennyiben a tevékenységet nem az engedélyező szerv illetékességi területén gyakorolják, a tevékenység végzésének ellenőrzését a tevékenység gyakorlása (a vállalkozás telephelye vagy fióktelepe) szerinti rendőrkapitányság rendészeti vagy bűnügyi szolgálati ága önállóan – a gyakorlatban főként megkeresés alapján – hajtja végre.

A tevékenység ellenőrzésének akadályai

Az SzVMt. 9. § (1)–(3) bekezdései tételesen felsorolják azokat a kizáró okokat, amelyeknek észlelése esetén az ellenőrzés nem hajtható végre. A törvényben meghatározott esetekben kijelölés alapján más szerv végzi el a vállalkozás, illetve az adott személy ellenőrzését.

Ugyanakkor, ha a vállalkozás tulajdonosa vagy vezető tisztségviselője, illetve a magánnyomozó korábban az ORFK vagy más országos hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóság állományában teljesített szolgálatot, tevékenységét bármely, az ellenőrzésre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőrkapitányság ellenőrizheti.⁴

Az ellenőrzés dokumentálása

A végrehajtott ellenőrzésről *jegyzőkönyvet kell felvenni* (5., 6. sz. melléklet). Amennyiben a hatóság az ellenőrzés során *jogsértést nem tapasztal*, úgy jegyzőkönyv felvétele helyett *hivatalos feljegyzés is készíthető*.

⁴ 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás 13. pont alapján.

A jegyzőkönyv tartalmi elemei

A jegyzőkönyv tartalmazza az ellenőrzést végző szerv megnevezését, az ellenőrzés helyét, idejét, a részt vevő személyeket és jogi állásukat. Tájékoztatást kell nyújtani a jogokra, kötelezettségekre vonatkozóan, továbbá rögzíteni kell az ellenőrzés során megállapított tényeket, körülményeket, tett intézkedéseket, az esetleges jogsértéseket, valamint a részt vevő személyek aláírását (minden oldalon).

A jegyzőkönyv, illetve a feljegyzés egy példányát az ellenőrzött személynek vagy a vállalkozás jelen lévő képviselőjének az ellenőrzést követően át kell adni, vagy részükre az ellenőrzés befejezésétől számított tíz napon belül meg kell küldeni.

Amennyiben az érintett nem volt jelen az ellenőrzésnél, úgy a jegyzőkönyv megküldése mellett tájékoztatást kell nyújtani arról, hogy öt napon belül nyilatkozatot tehet az ellenőrzéssel kapcsolatban.

A jegyzőkönyv vagy a feljegyzés egy példányát az engedélyező hatóságnak is szükséges továbbítani.

Az ellenőrzés eredményeképpen feltárt jogsértések szankcionálása

Amennyiben a rendőrség a hatósági ellenőrzés befejezésekor megállapítja, hogy az ügyfél a jogszabályban, illetve a hatósági döntésben foglalt előírásokat megsértette,

1. *és a jogszabály vagy hatósági döntés megsértése* a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával *orvosolható*, a hatóság *figyelmeztetést tartalmazó döntésben felhívja az ügyfél figyelmét a jogszabálysértésre*, és megfelelő határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel kötelezi annak megszüntetésére;
2. *amennyiben* a meghatározott határidő *eredménytelenül telt el*, vagy az 1. pont alkalmazása kizárt, a hatóság hivatalból *megindítja a hatáskörébe tartozó eljárást*;

3. hatáskör, illetve illetékesség hiányában *kezdeményezi* a hatáskörrel rendelkező hatóság *eljárását*, illetve egyéb eljárást.⁵

E rendelkezés figyelembevételével az alábbi szankciók alkalmazására kerülhet sor:

- jegyzőkönyvi figyelmeztetés;*
- figyelmeztetés határozattal (ha a jogsértés tényét a helyszíni ellenőrzést követően állapítja meg a hatóság);*
- felügyeleti bírság;*
- igazolvány hat hónapra történő bevonása;*
- igazolvány bevonása az ellenőrzött személlyel szemben indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig;*
- igazolvány végleges visszavonása;*
- működési engedély hat hónapra történő felfüggesztése;*
- működési engedély végleges visszavonása;*
- tevékenység megtiltása, hatósági bizonyítvány visszavonása;*
- büntető feljelentés megtétele.*

Az ellenőrzést végrehajtó szolgálati ág a közhiteles nyilvántartásban (SZEVA-POL rendszerben) rögzíti intézkedéseit az adott személyhez, valamint vállalkozáshoz. Az adatfelvitel során rögzítik az ellenőrzést végrehajtó szolgálati ág megnevezését, az ellenőrzést végző rendőr nevét, rendfokozatát, az ügyfél adatait, az ellenőrzés helyét, idejét, valamint az ellenőrzés eredményét.

Amennyiben az ellenőrzés jogsértés megállapításával zárul és megindul a közigazgatási eljárás, úgy annak lezárása az igazgatásrendészeti szolgálati ág feladata.⁶ Visszavonás esetén pedig annak okát és a jogerő dátumát is rögzíteni szükséges.

⁵ 2017. évi CLXXIX. törvény a közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről 2. § (1) bekezdés.

⁶ 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás 14., 18. pont alapján.

Természetes személyek ellenőrzése

Adminisztratív ellenőrzés

Előéleti feltételek megléte

A hatóság az előéleti feltételek (priorálás) vizsgálata céljából az alábbi nyilvántartásokból jogosult közvetlen hozzáféréssel adatokat átvenni, és azokat az ellenőrzés befejezéséig kezelni:

- büntetettek nyilvántartása;
- hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása;
- büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása.

A priorálás

- *személy- és vagyonvédelmi tevékenység esetén:* a 2012. évi CXX. törvény (Rendészeti tv.) 5. § (1)–(3) bekezdésében meghatározott közbiztonsági feltételek fennállásának ellenőrzését;
- *magánnyomozói, valamint vagyonvédelmi rendszert szerelő, illetve vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő tevékenység esetén:* az SzVMt. 6. § (2)–(4) bekezdésében meghatározott közbiztonsági feltételek fennállásának ellenőrzését jelenti.

A tevékenységek ilyen irányú különválasztása azért indokolt, mivel az SzVMt. 6. § (1a) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a személy- és vagyonőrök vonatkozásában a Rendészeti tv.-ben előírt alkalmazási feltételeknek kell megfelelni, továbbá e jogszabályhely megtiltja az SzVMt. 6. § (3)–(4) bekezdéseinek alkalmazását.

Ha az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy a tevékenység gyakorlását kizáró feltétel áll fenn, azonnal, de legkésőbb a tudomására jutástól számított *nyolc napon belül intézkedik a közigazgatási eljárás megindítására és az igazolvány korlátozására.*

A korlátozás az igazolvány

- *bevonását vagy*
- *végleges visszavonását jelenti.*

Az igazolvány bevonása történhet hat hónapra, ha az igazolvány jogosultja a törvény szabályait súlyosan megsértette.⁷ Súlyos jogsértés elkövetése leginkább egy helyszíni ellenőrzés keretében állapítható meg, ezért az igazolvány hat hónapra történő bevonására többnyire a helyszíni ellenőrzést követő eljárás eredményeképpen kerül sor.

A hatóság az igazolványt akkor is bevonja, ha megállapítja, hogy az igazolvány kiadását követően az ellenőrzött természetes személlyel szemben kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény miatt büntetőeljárás indult⁸.

Példa az igazolvány bevonására

A rendőrkapitányság igazgatásrendészeti osztálya a bűnügyi nyilvántartóból történő közvetlen lekérdezés során megállapítja, hogy az érvényes magánnyomozói/vagyonvédelmi rendszert szerelő/vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő igazolvánnyal rendelkező személy ellen kétévi vagy ennél hosszabb tartalmú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás folyik. Az igazgatásrendészeti ügyintéző a prioritást követő nyolc napon belül határozat formájában bevonja a vizsgált személy igazolványát.⁹ *A bevonás a büntetőeljárásnak a bíróság jogerős ügydöntő határozatával vagy véglegessé vált nem ügydöntő végzésével történő befejezéséig, vagy az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak a feltételes ügyészi felfüggesztés vagy közvetítői eljárás céljából történő felfüggesztésről szóló, illetve további jogorvoslattal nem támadható eljárást megszüntető határozata meghozataláig tart.*

Az ügyintéző határozatban kötelezi az ügyfelet, hogy a hatósági igazolványt a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül adja le a rendőrség részére. Amennyiben az ügyfél a jogerős határozatban megjelölt kötelezettségének határidőre nem tesz eleget, abban az esetben eljárási bírság¹⁰ kiszabásának van helye, illetve végzéssel a határozat végrehajtásának elrendelésére és fogantatására kell intézkedni a lakcím szerint illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) felé.

⁷ SzVMt. 11. § (2) bekezdés b) pont.

⁸ SzVMt. 11. § (2) bekezdés c) pont.

⁹ SzVMt. 11. § (2) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel a 6. § (3) bekezdés c) pontjára.

¹⁰ Az Ákr. 77. § (2) bekezdése alapján legkisebb összege tízezer, legmagasabb összege természetes személy esetén ötszázezer, jogi személy vagy egyéb szervezet esetén egymillió forint.

Amennyiben az eljárás befejezését követően megállapítható, hogy az igazolvány kiadásának feltételei újra fennállnak, akkor a rendőrség visszaadja az igazolványt.

A személy- és vagyonőri igazolvány esetében fenti példa nem alkalmazható, tekintettel arra, hogy a személy- és vagyonőrök alkalmazási feltételeit a Rendészeti tv. 5. §-a határozza meg, amely nem szankcionálja a büntetőeljárás hatálya alatt állást.

Példa az igazolvány végleges visszavonására

Az igazolvány végleges visszavonására akkor kerül sor, ha kiadásának a jogszabály szerint meghatározott alapfeltételei (cselekvőképesség, végzettség, előéleti feltételek) már nem állnak fenn, vagy a természetes személy bejelenti a tevékenység befejezését.

A rendőrkapitányság igazgatásrendészeti osztálya a bünyügyi nyilvántartóból történő közvetlen lekérdezés során megállapítja, hogy az érvényes személy- és vagyonőri igazolvánnyal rendelkező személy olyan bűncselekményt követett el, amelyet a Rendészeti tv. 5. § (2) bekezdés *b)* vagy *c)* pontja nevesít, a bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetést kapott, azonban a mentesítés időpontjától számított négy év még nem telt el. Az igazgatásrendészeti ügyintéző a priorálást követő nyolc napon belül határozat formájában véglegesen visszavonja a vizsgált személy igazolványát, amelyben szintén kötelezi az ügyfél, hogy a hatósági igazolványt adja le a rendőrség részére. Amennyiben az ügyfél a jogerős határozatban megjelölt kötelezettségének határidőre nem tesz eleget, abban az esetben – fenti példa szerinti – eljárási bírság kiszabásának, illetve a határozat végrehajtásának van helye.

Helyszíni ellenőrzés

A tevékenység végzéséhez szükséges érvényes igazolvány megléte

Az SzVMt. 24. § (2) bekezdése alapján munkavégzés közben *köteles magánál tartani az igazolványt*, és azt a hatósági ellenőrzéskor bemutatni. Az igazolvány csak személyazonosításra alkalmas okmánnyal együtt érvényes.

Amennyiben az ellenőrzött személy a helyszínen azért nem tud felmutatni érvényes igazolványt, mert *lejárt, vagy egyáltalán nem rendelkezik vele, úgy a tevékenységet jogosulatlanul végzi.*

Ha van érvényes igazolványa, de *nem tartja magánál, az az előírt szabályok súlyos megsértésének minősül, amely miatt az igazolvány hat hónapra történő bevonásának van helye.*

Példa a jogosulatlan tevékenység végzésére

A rendőrség munkatársa év végén egy ideiglenes pirotechnikai tárolóhelynél ellenőrzi a pirotechnikai termékek őrzését. Az ott szolgálatot teljesítő vagyonőr a helyszínen úgy nyilatkozik, hogy egy vagyonvédelmi vállalkozás megbízásából van jelen, azonban érvényes vagyonőri igazolvánnyal *nem rendelkezik.* Ezzel a cselekményével a vagyonőr megsértette az SzVMt. 6. § (1) bekezdését. A rendőr a jegyzőkönyv egy példányát soron kívül megküldi az Ákr. szerint illetékes hatóságnak, amely *jogosulatlan tevékenység végzése* miatt nyolc napon belül határozattal felügyeleti bírságot szab ki.¹¹ A határozatban határidőt biztosít a bírság megfizetésére, amelynek eredménytelensége esetén a jogerős döntés végrehajtásának van helye a laccím szerint illetékes NAV felé.

Jogosulatlan tevékenység végzésekor *a vagyonőrt foglalkoztató céggel szemben is kiszabható a felügyeleti bírság.*¹²

Példa a súlyos jogsértésre

A rendőrség munkatársa év végén egy ideiglenes pirotechnikai tárolóhelynél ellenőrzi a pirotechnikai termékek őrzését. Az ott szolgálatot teljesítő vagyonőr a helyszínen úgy nyilatkozik, hogy egy vagyonvédelmi vállalkozás megbízásából van jelen, van érvényes vagyonőri igazolványa, de *nem tartja magánál.* Ezzel a cselekményével a vagyonőr megsértette az SzVMt. 24. § (2) bekezdését. A rendőr a jegyzőkönyv egy példányát soron kívül megküldi az igazolványt kiállító igazgatásrendészeti osztálynak, amely a fenti szabályok *súlyos megsértése* miatt

¹¹ A tevékenységet személyesen végzőkkel szemben kiszabható felügyeleti bírság legkisebb összege a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) fele, legnagyobb összege a kötelező legkisebb munkabér kétszerese.

¹² A vállalkozással szemben kiszabható felügyeleti bírság legkisebb összege a kötelező legkisebb munkabér négyszerese, legnagyobb összege a kötelező legkisebb munkabér negyvenszerese.

nyolc napon belül határozat formájában hat hónapra bevonja az igazolványt.¹³ A határozatban kötelezi az ügyfelet, hogy a hatósági igazolványt a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül adja le a rendőrség részére. Amennyiben az ügyfél a jogerős határozatban megjelölt kötelezettségének határidőre nem tesz eleget, abban az esetben eljárási bírság kiszabásának van helye.

Rendészeti vizsga megléte

Törvény¹⁴ határozza meg, hogy a *vagyonőröknek ötévente képzésen kell részt venniük*, majd sikeres vizsgát kell tenniük, amelynek igazolására az erről kiállított tanúsítvány szolgál. A tanúsítvány megléte a vagyonőri igazolvány kiadásának nem feltétele, az alkalmazáshoz viszont szükséges. A vagyonőr a helyszínen nem köteles magánál tartani, de ha a nyilatkozata szerint egyáltalán nem rendelkezik tanúsítvánnyal, úgy azt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell, és a lakcím szerint illetékes rendőrhatalóságnál kezdeményezni kell a közigazgatási eljárás megindítását.

Hiányosság esetén első alkalommal figyelmeztetés alkalmazásának van helye a vagyonőrrel, valamint az őt foglalkoztató vállalkozással szemben is. Ismételt jogsértés esetén felülgyleti bírság alkalmazható.

Formaruha

Közterületen, illetve nyilvános helyen a vagyonőrnek formaruhát kell viselnie, amelyen fel kell tüntetni annak a vállalkozásnak a nevét vagy engedélyezett rövidített nevét, amellyel munkaviszonyban áll, továbbá a vagyonőr nevét és a vagyonőr megjelölést. A Magyar Honvédségre, rendvédelmi szervre, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalra, illetve más hatóságra utaló elnevezést, formaruhát, illetve hatósági jellegre utaló, megtevesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rendfokozati jelzést nem használhat. E rendelkezés nem alkalmazható a Magyar Honvédség objektumai őrzésével kapcsolatos, önkéntes tartalékos által ellátott személy- és vagyonvédelmi tevékenységre.¹⁵

¹³ SzVMt. 11. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján, figyelemmel a 65. § *a)* pontjára.

¹⁴ 2012. évi CXX. törvény 23. §-a alapján.

¹⁵ SzVMt. 16. § (2)–(4) bekezdés szerint.

Bármely, fentebb nevesített hiányosság esetén első alkalommal figyelmeztetés alkalmazása indokolt, ismételt jogsértés esetén felügyeleti bírság kiszabásának van helye.

Személy- és vagyonőr védelmi eszközei

Az SzVMt. 27. § (4) bekezdés alapján a vagyonőr a feladata ellátása során vegyi eszközt (gázspray), gumibotot, lőfegyvert tarthat magánál, de csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén használhatja.

A jogszabályban előírtaktól eltérő használat a szabályok súlyos megsértésének minősül, amely miatt az igazolvány hat hónapra történő bevonásának van helye, vagy felügyeleti bírság szabható ki.

Tevékenység ellátása őrkutyával

Az SzVMt. 27. § (5) bekezdés alapján közterületen vagy nyilvános helyen őrkutyát igénybe vevő személyes vagyonőr a tevékenységét csak a rendészetért felelős miniszter rendeletében meghatározott feltételeknek eleget tevő, engedéllyel rendelkező kutyavezető-képző iskolák által minősített (vizsgáztatott) kutyával láthatja el.

E rendelkezés megsértése esetén a szabályok súlyos megsértése miatt az igazolvány hat hónapra történő bevonásának van helye, vagy felügyeleti bírság szabható ki.

Együttműködés az ellenőrzött személy részéről

Az SzVMt. 16. § (1) bekezdése értelmében a tevékenységet végző személy *a hatóság eljárását nem akadályozhatja*, ellenkező esetben a szabályok súlyos megsértése miatt az igazolvány hat hónapra történő bevonásának van helye, vagy felügyeleti bírság szabható ki.

Egyéb szempontok

Az SzVMt. 12. §-a értelmében, amennyiben a *személy- és vagyonvédelmi tevékenységet* személyesen *folytató személyt* kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetésén *tetten érik*, a rendőr az igazolványt a *helyszínen átvételi elismervény ellenében elveszi*. A jegyzőkönyv az igazolvány (határozat) átvételi elismervényeként is alkalmazható.

A helyszínen elvett igazolványt a rendőr haladéktalanul megküldi – az elvétel okának megjelölésével – az igazolványt kiállító hatóságnak.

Ha a *magánnyomozói tevékenység végzésére jogosult személyt* kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetésén *tetten érik*, a rendőr a magánnyomozói tevékenység végzésétől *a helyszínen eltiltja*.¹⁶ A rendőr a tevékenység megtiltásáról haladéktalanul értesíti – a megtiltás okának megjelölésével – az illetékes hatóságot. Bár a jogszabályok nem rendelkeznek róla, de ilyen esetben is indokolt az igazolvány helyszínen történő elvétele, illetve abban az esetben is el kell venni az igazolványt, ha a fenti tevékenységet végző személlyel szemben megállapítható, hogy vele szemben büntetőeljárás van folyamatban.

Az igazolványt három napon belül meg kell küldeni az igazolványt kiállító hatóságnak (többszörre lakcím szerint illetékes hatóság), amely dönt az SzVMt. 11. § (2) bekezdésében foglalt visszavonásról, bevonásról, illetve az igazolvány visszaadásáról.

Egyébként hatóság az eljárás minden szakaszában vizsgálja illetékességét, ezért, ha annak hiányát észleli, legkésőbb nyolc napon belül az ügyirat áttétele felől intézkedik.

A természetes személyek ellenőrzésével kapcsolatos rendészeti tapasztalatok

A hatósági igazolványok bevonására nagyon ritkán kerül sor. Ennek egyik oka, hogy a büntetőeljárás miatt történő bevonás a vagyonőri igazolványokat nem érinti, márpedig – a Magyarországon érvényben lévő igazolványokat tekintve – legmagasabb számban vagyonőri igazolványokat állít ki a rendőrség.

¹⁶ SzVMt. 13. § (1) bekezdés.

Másik oka, hogy a természetes személyek vonatkozásában csekély számban fordul elő súlyos jogsértés.

Az igazolvány visszavonása legtöbb esetben bűncselekmény elkövetése miatt történik. A visszavonást követően azonban számos esetben fordul elő, hogy az ügyfél nem szolgáltatja be a rendőrhatalóság részére a visszavont igazolványt, ezért gyakori az eljárási bírság kiszabásának alkalmazása.

Felügyeleti bírság kiszabására főleg jogosulatlan tevékenység végzése miatt kerül sor, és gyakori a bírság megfizetésének elmaradása. 2018. január 1. napjától a lakcím szerint illetékes NAV jogosult a végrehajtás foganatosítására. A végrehajtáshoz szükséges iratokat elektronikus úton kell megküldeni az adóhatóság részére.

Vállalkozások ellenőrzése

Ha az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy a tevékenység gyakorlását kizáró feltétel áll fenn, azonnal, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított *nyolc napon belül intézkedik a közigazgatási eljárás megindítására és a működési engedély visszavonására, illetve a vállalkozás keretében végzett tervező, szerelő tevékenység vagy magánnyomozói tevékenység esetén a tevékenység folytatását megtiltja.*¹⁷

A vállalkozások esetében tehát szintén külön kell választani a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet a magánnyomozói, illetve a tervező, szerelő tevékenységtől.

Személy- és vagyonvédelmi tevékenység:

- működési engedély korlátozása
 - *végleges visszavonása* (kiadási feltételek nem állnak fenn) *vagy*
 - *hat hónapra történő felfüggesztése* (ha a vállalkozás az SzVMt. szabályait a 65. §-ban foglaltak szerint súlyosan megsértette).

Magánnyomozói, tervező, szerelői tevékenység:

- *tevékenység megtiltása, egyben hatósági bizonyítvány visszavonása* (kiadási feltételek nem állnak fenn).

¹⁷ SzVMt. 8. § (7) bekezdés.

Adminisztratív ellenőrzés

Előéleti feltételek megléte

Priorálás során az ügyvezető(k) büntetlen előéletére vonatkozó vizsgálatot kell végezni.¹⁸ Amennyiben a vezető tisztségviselő büntetett előéletű, határozat formájában – a tudomásra jutástól számított nyolc napon belül – vissza kell vonni a vállalkozás engedélyét, vagy meg kell tiltani a tevékenység folytatását, amit a rendőrkapitányságok igazgatásrendészeti szerve végez.

Amennyiben a visszavonó határozat jogerőssé válik, az engedély és a hatósági bizonyítvány tekintetében leadási kötelezettség terheli a vállalkozást.

Helyszíni ellenőrzés

Székhelyellenőrzés

Amennyiben a vállalkozás a bejelentett székhelyén nem található, cégtáblával nincs jelölve, úgy büntető feljelentést lehet tenni a székhely szerint illetékes rendőrkapitányságon a Btk. 409. §-ába ütköző „gazdasági adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása” bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt, valamint érdemes kezdeményezni a cégbejegyzés felülvizsgálatát a Fővárosi Törvényszék Cégbíróságánál.¹⁹

A tevékenység végzéséhez szükséges érvényes működési engedély vagy hatósági bizonyítvány megléte

Amennyiben a vállalkozás nem rendelkezik engedéllyel vagy hatósági bizonyítvánnyal, úgy a tevékenységet jogosulatlanul végzi, ami miatt közigazgatási eljárást kell kezdeményezni az Ákr. szerint illetékes rendőrhatóságnál. Az eljárás eredményeképpen felügyeleti bírság szabható ki az ellenőrzött vállalkozással szemben.²⁰

¹⁸ SzVMt. 5. § (4) bekezdés a) pontja alapján.

¹⁹ Lásd: 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról.

²⁰ Az SzVMt. 63. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a 63. § (2) bekezdés a) pontjára.

Érvényes felelősségbiztosítási szerződés megléte

Az ellenőrzés során a biztosítási szerződést, valamint annak hatályban tartását is igazolni szükséges.²¹ Amennyiben a vállalkozás nem rendelkezik hatályos biztosítással, úgy hiányzik a tevékenység végzéséhez szükséges egyik feltétel, amely súlyos szabályszegésnek minősül. Közigazgatási eljárást kell kezdeményezni, amelynek eredményeképpen az engedély hat hónapra történő felfüggesztésének vagy visszavonásának van helye.

Hitelesített szerződés-nyilvántartó napló

Az SzVMt. 15. § (1) bekezdése határozza meg a napló vezetésének kötelezettségét, amelyet az 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás²² 9. pontja értelmében az engedély átadásakor kell hitelesíteni a rendőrhatóságnak (5. számú melléklet). Amennyiben a vállalkozás nem rendelkezik naplóval, úgy kisebb súlyú szabályszegést követ el, amely miatt figyelmeztetés alkalmazása indokolt.

A szerződés-nyilvántartó naplót naprakészen vezetni kell, aminek során valamennyi megbízást (szerződést), a megbízás teljesítéséhez igénybe vett további vállalkozást (alvállalkozást), valamint a foglalkoztatottakat rögzíteni kell. A foglalkoztatottakat pedig minden hónap 5. napjáig kell bejelenteni a rendőrségnek. Az ellenőrzés során tehát azt is vizsgálja a hatóság, hogy a naplóba bejegyzett adatok a rendőrségi nyilvántartással egyeznek-e.

A napló vezetésének hiánya, illetve a változások bejelentésének minden hónap 5. napjáig történő elmulasztása első alkalommal figyelmeztetést von maga után, azonban ismételt jogsértés esetén felügyeleti bírság alkalmazható.

Amennyiben a szerződés teljesítésébe alvállalkozót vonnak be, a megbízónak írásos hozzájárulása szükséges, és az *alvállalkozót nevesíteni kell* a szerződésben. Az alvállalkozó további vállalkozással nem köthet szerződést.

Az alvállalkozói láncolat tilalmának megsértése első alkalommal szintén figyelmeztetést von maga után, ismételt jogsértés esetén felügyeleti bírság alkalmazható.

²¹ SzVMt. 5. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint a 22/2006. (IV.25.) BM r. 7. § (1), (2) bekezdés alapján.

²² 52/2013. (XII. 16.) ORFK utasítás a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységre vonatkozó jogszabályokból a Rendőrségre háruló feladatok végrehajtására.

A foglalkoztatott személyek érvényes igazolványának vizsgálata

Az ellenőrzött vállalkozás szakmai irányítójának és valamennyi foglalkoztatottjának rendelkeznie kell a tevékenység személyes végzéséhez szükséges érvényes igazolvánnyal, személy- és vagyonvédelmi tevékenység esetén rendészeti tanúsítvánnyal is. Munkavégzés közben az érintett köteles magánál tartani az igazolványt és a hatósági ellenőrzéskor bemutatni.

Amennyiben a vállalkozás foglalkoztatottja nem rendelkezik érvényes igazolvánnyal, úgy mind a természetes személy, mind a vállalkozás jogosulatlanul végzi a tevékenységet, és velük szemben felügyeleti bírság kiszabására van lehetőség.

A tanúsítvány hiánya kisebb szabályszegésnek minősül, amely miatt – első alkalommal – figyelmeztetés alkalmazásának van helye.

Amennyiben a vállalkozás foglalkoztatottja egyéni vállalkozó, úgy ő rendelkezik-e érvényes működési engedéllyel/hatósági bizonyítvánnyal?

A foglalkoztatotti minőségben tevékenykedő egyéni vállalkozónak is rendelkeznie kell működési engedéllyel/hatósági bizonyítvánnyal, továbbá érvényes igazolvánnyal. Amennyiben azzal nem rendelkezik, úgy a fő- és az egyéni vállalkozó is jogosulatlanul végzi a tevékenységet, ami miatt felügyeleti bírság szabható ki.

Összeférhetetlenség

Az SzVMt. 3. § (1) bekezdése szerint a rendőrség és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja nem lehet vezető tisztségviselője, valamint tagja a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző vállalkozásnak, illetve egyéni vállalkozóként sem végezhet tevékenységet.

Amennyiben a vállalkozás vezető tisztségviselőjével, tagjával, valamint az egyéni vállalkozóval szemben összeférhetetlenség állapítható meg, az az előírt szabályok súlyos megsértésének minősül, ami miatt közigazgatási eljárást kell kezdeményezni, amelynek eredményeképpen az engedély hat hónapra történő felfüggesztésének vagy felügyeleti bírság kiszabásának van helye.

Formaruha

Az SzVMt. 16. § (2)–(4) bekezdése szerint közterületen, illetve nyilvános helyen a vagyonőrnek formaruhát kell viselni, amelyen szerepelnie kell a foglalkoztató vállalkozás nevének, a „személy- és vagyonőr”/„vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő” megjelölésnek, valamint az ellenőrzött személy nevének. A rendszerezített formaruhán fegyveres erőre, rendvédelmi szervre, más hatóságra utaló elnevezés, illetve hatósági jellegre utaló, megtevesztésre alkalmas egyéb jelzés vagy cím, rendfokozati jelzés nem használható.

Bármely, fentebb nevesített szabályszegés esetén első alkalommal figyelmeztetés alkalmazása indokolt, ismételt jogsértés esetén felügyeleti bírság kiszabásának vagy az engedély hat hónapra történő felfüggesztésének van helye.

A vállalkozások ellenőrzésével kapcsolatos rendészeti tapasztalatok

Általánosságban elmondható, hogy a vállalkozások nagy része jogkövető és a rendőrhatalommal együttműködő magatartást tanúsít. Legtöbb esetben a vállalkozás képviselője a hatóság munkatársa részéről elérhető, az ellenőrzés rendben lefolytatható hiányosság megállapítása nélkül.

Jogsértés elkövetése főként a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző vállalkozások vonatkozásában állapítható meg, amely jellemzően a foglalkoztatott személyek – ideértve a szakmai irányítót is –, illetve a vezető tisztségviselők személyében bekövetkezett változás bejelentésének elmulasztásával valósul meg.

A foglalkoztatottak tekintetében további problémaként merül fel az érvényes igazolvány vagy rendészeti tanúsítvány nélküli foglalkoztatás. Mindezből adódik, hogy bár számszerűen nagyon sok a Magyarországon érvényben lévő személy- és vagyonőri igazolványok száma, ugyanakkor a tevékenységet ténylegesen végző személyek vonatkozásában komoly hiány alakult ki a munkaerőpiacon.

Gyakori hiányosság továbbá a napló hitelesítésének elmaradása. Ennek oka a 2018. évben kötelezően bevezetett elektronikus ügyintézésben keresendő, ugyanis azzal, hogy megszűnt a személyes kontaktus, a vállalkozás figyelmé csak arra koncentrálódik, hogy megkapja az engedélyt a tevékenység végzéséhez. Ugyanakkor az engedélyben foglalt, naplóra vonatkozó figyelmeztetést nem veszik figyelembe. Ebből következően a naplóval kapcsolatos jogsértés

elkövetéséről jellemzően a rendőrhatalósági ellenőrzés során szerez tudomást a vállalkozás képviselője.

Az adminisztratív ellenőrzések során egyre többször tapasztalható az is, hogy jogerős bírósági döntéssel megszűnik a vállalkozás, ezért az utóbbi években megnőtt a száma azoknak a visszavonó határozatoknak, amelyek jogalany hiányán alapulnak.

Felügyeleti bírságra és eljárási bírságra vonatkozó szabályok

Az SzVMt. 63. § (1) bekezdése szerint a rendőrség felügyeleti bírsággal sújthatja azt, aki a személy- és vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói tevékenységet (ideértve a magánnyomozó tevékenység szervezését és irányítását is) személyes végzésre jogosító igazolvány nélkül végzi, továbbá aki a törvényben meghatározott tevékenység végzésére jogosító szabályokat megszegi.

Bírsággal sújtható az a vállalkozás is, amely a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet jogosulatlanul végzi,²³ továbbá a tevékenységre vonatkozó, e törvényben meghatározott előírásokat ismételten vagy súlyosan megsérti.

A jogalkotó tehát lehetőségként és nem kötelező szankcióként határozta meg a felügyeleti bírság kiszabását. A rendőrség elsődleges szankcióként a figyelmeztetést preferálja, amit a fokozatosság elve is megkövetel. Továbbá a fő cél az, hogy a jogsértést első alkalommal elkövető vállalkozások – a felügyeleti bírság rendkívül magas minimumösszege miatt – ne kerüljenek olyan anyagi helyzetbe, hogy az a cég megszűnését eredményezze.

A felügyeleti bírság mint szankció alkalmazása többszöri, illetve súlyos szabályszegés esetén indokolt. Például, ha a rendőrség olyan vállalkozás nyomára bukkan, amely a tevékenységét működési engedély hiányában végzi. Ebben az esetben egyéb szankció (például engedély be- és visszavonása) nem jöhet szóba, továbbá nincs értelme annak, hogy a rendőrség megtiltsa a tevékenység tovább folytatását, mivel a vállalkozás eddig sem volt rá jogosult.

²³ A vállalkozás jogosulatlanul végzi tevékenységét, ha azt:

- működési engedély hiányában folytatja;
- a működési engedély kiadásához szükséges feltételek hiányában folytatja;
- olyan vállalkozással vagy természetes személlyel végezteti, aki a tevékenység végzésére nem jogosult.

A felügyeleti bírság kiszabásánál a hatóság figyelembe veszi

- a jogellenes magatartás súlyát és a felróhatóság mértékét,
- az érintett vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait.

A felügyeleti bírság összege

A személy- és vagyonvédelmi törvényben meghatározott tevékenységet személyesen végzőkkel szemben kiszabható felügyeleti bírság legkisebb összege a *kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) fele*, legnagyobb összege a *kötelező legkisebb munkabér kétszerese*. A vállalkozással szemben kiszabható felügyeleti bírság legkisebb összege a *kötelező legkisebb munkabér négyszerese*, legnagyobb összege a *kötelező legkisebb munkabér negyvenszerese*.²⁴

Nincs helye felügyeleti bírság kiszabásának, ha a cselekmény elkövetése óta két év eltelt.

Eljárási bírság

Az, aki a hatóság által előírt kötelezettségét önhibájából megszegi, eljárási bírsággal sújtható. Eljárási bírság kiszabására leggyakrabban akkor kerül sor, ha például a hatóság a tényállás tisztázása érdekében meghatározott időpontra idézi a vállalkozás képviselőjét, az idézést átveszi, azonban alapos indok nélkül nem jelenik meg az idézésen. Másik gyakori indok az eljárási bírság kiszabására, ha az ügyfél a visszavont igazolványt vagy működési engedélyt a jogerőre emelkedett határozat átvételét követően nem adja át.

Az eljárási bírság legkisebb összege esetenként tízezer forint, legmagasabb összege természetes személy esetén *ötszázezer* forint, jogi személy vagy egyéb szervezet esetén pedig *egymillió* forint.

Az eljárási bírság kiszabásánál a hatóság figyelembe veszi:

- a jogellenes magatartás súlyát és a felróhatóság mértékét,
- az érintett vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait, továbbá

²⁴ A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 367/2019. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összege (minimálbér) a teljes munkaidő teljesítése esetén 2020. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 161 000 forint.

- az eljárási bírságnak ugyanabban az eljárásban történő ismételt kiszabása esetén az előző bírságolások számát és mértékét.

Végrehajtás elrendelése és foganatosítása

Amennyiben a bírság megfizetésére/igazolvány, engedély leadására kötelezett személy a jogerős döntésben megjelölt időpontig nem teljesíti kötelezettségét, úgy az Ákr. 133. § (1) bekezdése alapján el kell rendelni a végrehajtást. A végrehajtást főszabályként a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el végzés formájában.

A végzés egy példányát az ügyfélnek, egy példányát a lakcím/székhely szerint illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak kell megküldeni, tekintettel arra, hogy *a végrehajtás foganatosítására az illetékes állami adóhatóság rendelkezik hatáskörrel.*

A megkeresésben fel kell tüntetni:

- a behajtást kérő és a fizetésre kötelezett azonosításához szükséges adatokat;
- a tartozás jogcímét;
- a fizetési kötelezettséget elrendelő határozat (végzés) számát;
- jogerőre emelkedésének időpontját;
- a teljesítési határidőt;
- a tartozás összegét és esetleges járulékait;
- valamint annak a jogszabálynak a pontos megjelölését, amely az adók módjára való behajtást lehetővé teszi.²⁵

Értékeléssel és jelentéssel kapcsolatos kötelezettségek a rendőrség vonatkozásában

A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok évente, a tárgyévét követő év január 5. napjáig értékelik a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységgel kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásának tapasztalatait. Az értékelő jelentést az igazgatásrendészeti szolgálati ág állítja össze a bűnügyi

²⁵ A megkeresés tartalmáért a jogosult, ebben az esetben a rendőrség felel, ha az a fent részletezett adatokat tartalmazza, illetve ahhoz a fenti igazolást csatolták, az adóhatóságnak nincs mérlegelési joga, a végrehajtási eljárást meg kell indítania.

és a rendészeti szolgálati ág ellenőrzési tapasztalatokat tartalmazó részjelentésének felhasználásával. Az értékelő jelentést az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Igazgatásrendészeti Főosztály vezetője részére a tárgyévet követő év január 6-ig kell felterjeszteni.

Az értékelő jelentés tartalmazza

- az előző ellenőrzési időszakhoz képest az engedéllyel, igazolvánnyal rendelkezők ellenőrzése során tapasztalt jogsértések minőségi és mennyiségi változásait, azok tendenciáit, az engedélyesek jogkövetésének változását, a szabályszegések jellegét, súlyát (szabályszegés, ismételt szabályszegés, súlyos szabályszegés), az elkövetői kört, illetve annak változását;
- a működési engedély és igazolvány helyszíni elvételének, visszavonásának okait;
- a felügyeleti bírság mellett a szabályok ismételt vagy súlyos megszegése esetén az engedély bevonása, a jogosulatlan tevékenység miatt kiszabott felügyeleti bírságok, az igazolvánnyal rendelkező ellen indult büntetőeljárás miatti bevonások számának alakulását;
- a végrehajtott hatósági ellenőrzések számát, illetve az ellenőrzés végrehajtását akadályozó körülményeket;
- az alkalmazott szankciók fajtáját, számát és okait;
- az ellenőrzések tapasztalatait, az azok nyomán tett intézkedéseket;
- az ellenőrzések végrehajtásába bevont más hatóságok megjelölését.